

INWESTUJ W SIEBIE – nigdy nie jest na to za późno

Model zwiększania dostępu osób 50+
do różnych form uczenia się przez całe życie

MOTYWOWANIE OSÓB DOJRZAŁYCH W OBSZARZE UCZENIA SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

WPROWADZENIE

MOTYWACJA to zespół sił i czynników pobudzających i podtrzymujących człowieka w zachowaniach zmierzających do osiągnięcia określonych celów.

TRZY SKŁADOWE ELEMENTY MOTYWACJI:

KIERUNEK

- określenie, co stara się zrobić i osiągnąć dana osoba.

WYSIŁEK

- próba określenia tego, jak bardzo dana osoba będzie się starała i ile własnych zasobów będzie angażować w proces realizacji zamierzeń.

WYTRWAŁOŚĆ

- określenie, jak długo i mimo jakich przeciwności dana osoba będzie się starała zrealizować podjęte działania.

MOTYWACJA:

ZEWNĘTRZNA: wymaga pośrednictwa materialnych lub werbalnych nagród między aktywnością i wynikającymi z niej konsekwencjami. Polega na dążeniu do realizacji celów zadanych przez otoczenie i wynika z chęci uzyskania nagród i/lub uniknięcia kar.

WEWNĘTRZNA: odnosi się do takich form aktywności, które są spełniane jedynie ze względu na samą czynność. Składają się na nią bodźce zawarte w czynności (np. przyjemność, satysfakcja), potrzeba autonomii (wolność, sprawczość), poczucie kompetencji (dążenie do mistrzostwa), potrzeba relacji z ludźmi, zainteresowanie i zaangażowanie.

Motywowanie to celowe wpływanie na postawy i zachowania człowieka za pośrednictwem określonych bodźców, które przekształcają się w motywy (pobudki) działania uruchamiającego jego aktywność.

WYRÓŻNIONE GRUPY OSÓB W WIEKU 50+

Wyróżniono pięć grup osób w wieku 50+ pod kątem wiedzy, możliwości oraz motywacji w obszarze uczenia się przez całe życie (LLL):

OSOBY 50+, KTÓRE WIEDZĄ, MOGĄ I CHCĄ

1

Przejawiają dużą aktywność w obszarze LLL zarówno pod kątem rodzaju, jak i formy podejmowanych działań.

OSOBY 50+, KTÓRE WIEDZĄ, MOGĄ, ALE NIE SĄ ZMOTYWOWANE

2

Posiadają wiedzę o możliwościach w zakresie uczenia się przez całe życie, jednak często ich stosunek do tej wiedzy jest obojętny.

OSOBY 50+, KTÓRE NIE MAJĄ WIEDZY, ALE MOGĄ I CHCĄ

3

Chcą być aktywne, mają ku temu możliwości. Ich największym problemem jest brak wiedzy w tym obszarze. Nie wiedzą: co? gdzie? jak? z kim?

OSOBY 50+, KTÓRE WIEDZĄ, CHCĄ, ALE NIE MOGĄ

4

Chciałyby podejmować różnego rodzaju aktywności na polu LLL, jednak z różnych powodów osobistych i/ lub płynących z otoczenia nie mogą realizować swoich potrzeb i celów w tym zakresie.

OSOBY 50+, KTÓRE NIE WIEDZĄ, NIE MOGĄ I NIE CHCĄ

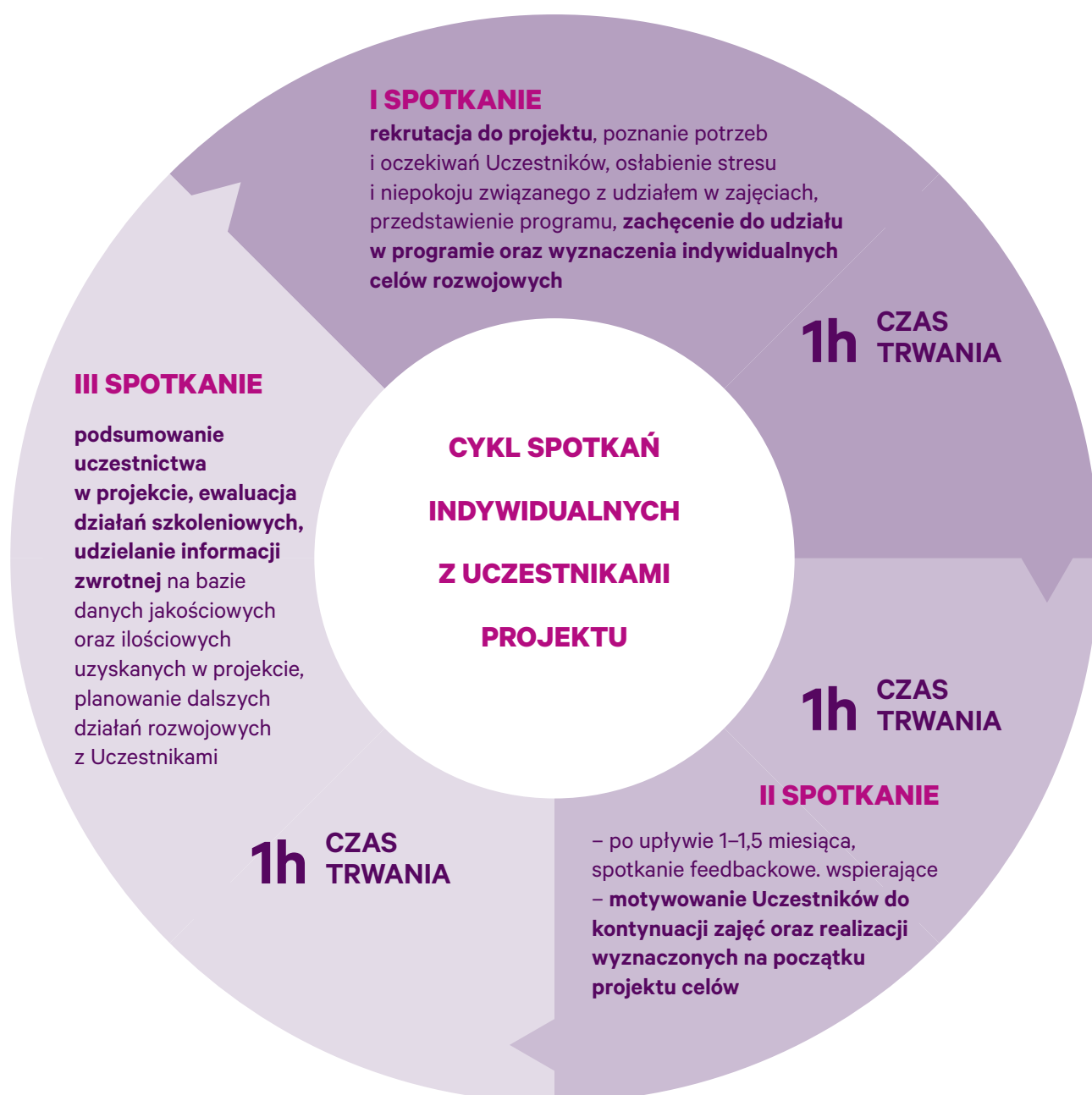
5

Całkowicie nieaktywne indywidualnie, społecznie, edukacyjnie, zawodowo. Przez całe życie rezygnowały z realizacji własnych marzeń, pasji, celów.

PROPOZYCJA TECHNIK I METOD MOTYWOWANIA OSÓB 50+

INDYWIDUALNE WSPARCIE PSYCHOLOGICZNE UCZESTNIKÓW PROJEKTU *INWESTUJ W SIEBIE*

- W ramach projektu przygotowano trzy indywidualne spotkania z psychologiem-coachem realizowane w perspektywie 3 miesięcy. Celem było wzmocnienie motywacji wewnętrznej uczestników do udziału a następnie kontynuacji aktywnej partycypacji w projekcie.

METODY I NARZĘDZIA STOSOWANE W PRACY INDYWIDUALNEJ Z UCZESTNIKAMI PROJEKTU *INWESTUJ W SIEBIE*

W ramach realizacji Projektu wykorzystano narzędzia coachingowe do prowadzenia rozmów indywidualnych. Podstawę stanowił model teoretyczny Kolba (schemat „uczenia się”, za: Thorpe, Clifford, 2010), który odnosi się do cyklu uczenia się osób dorosłych i obejmuje następujące etapy:

- **ZRÓB COŚ, CZYLI DZIAŁANIE**
- **PRZEMYŚL TO, CZYLI REFLEKSJA**
- **UOGÓLNIJ TO, CZYLI TEORIA**
- **ZRÓB TO INACZEJ, CZYLI ZMIANA**

Podczas kolejnych spotkań indywidualnych prowadzący nawiązywali do doświadczeń uczestników: życiowych, zawodowych i tych zdobytych w czasie projektu.

TECHNIKA WYZNACZANIA CELÓW – SMART

Czy cele są wystarczająco mądrze i sprytnie określone, co powinno sprzyjać ich późniejszej realizacji. Należy zacząć od:

SPECIFIC

– cel powinien być skonkretyzowany, jasny i rzeczowy

Należy odpowiedzieć na pytanie:
Co dokładnie chcę osiągnąć?

Przykład: Moim celem jest ukończenie szkolenia zawodowego.

MEASURABLE

– cel powinien być mierzalny

Należy odpowiedzieć na pytanie: Po czym poznam, że osiągnąłem cel?

Przykład: Będę wiedział, że osiągnąłem ten cel, kiedy otrzymam dyplom potwierdzający zdanie egzaminów końcowych.

REALISTIC

– cel powinien być realny

Należy odpowiedzieć na pytanie:
Czy ten cel jest realny do spełnienia?

Przykład: Wymagać to będzie ode mnie dodatkowego wysiłku – dwa razy w tygodniu zajęcia popołudniowe, nauka w domu, przygotowanie pracy zaliczeniowej. DAM RADE.

ACHIEVABLE

– cel powinien być osiągalny

Należy odpowiedzieć na pytanie:
Do kiedy zrealizujesz swój cel?

Przykład: Moim celem jest zakończenie kursu w tym roku..

TECHNIKA PLANOWANIA WSTECZ

Technika polegająca na ustaleniu celu w przyszłości a następnie ma miejsce „cofanie się”, aby określić poszczególne działania potrzebne do osiągnięcia celu.

3 LATA	za 3 lata
1 ROK	żeby to osiągnąć za rok będę...
6 MIESIĘCY	żeby to osiągnąć za 6 miesięcy będę...
NASTĘPNY...	żeby to osiągnąć w następnym tygodniu będę...
DZISIAJ	żeby to osiągnąć dzisiaj będę...

MODEL GOLD PROWADZENIA ROZMÓW COACHINGOWYCH

Model GOLD pełni rolę bodźca naprowadzającego uczestnika na generowanie wniosków oraz autorefleksji.

PYTANIA DO MODELU	PYTANIA/WERSJA POLSKA
G – what was your goal ?	Jaki był Twój cel? Co chciałeś osiągnąć? Co zamierzałeś?
O – what was the outcome ?	Co się stało? Co osiągnąłeś? Jaki jest/był efekt?
L – what did you learn?	Czego się nauczyłeś? Dowiedziałeś o sobie? O co jesteś mądrzejszy?
D – next time, what will you do differently?	Co zrobisz inaczej następnym razem? Co można zmienić?

MODEL UDZIELANIA INFORMACJI ZWROTNEJ FUKO

Model FUKO opiera się na założeniu, że skuteczna informacja zwrotna powinna w sobie zawierać następujące elementy: dopytywanie osób dojrzałych o ich wrażenia i refleksje.

FAKTY
USTOSUNKOWANIE SIĘ / EMOCJE
KONSEKWENCJE
OCZEKIWANIA

AKTYWNE SŁUCHANIE

Umiejętność aktywnego słuchania opiera się na:

1. Akceptacji naszego rozmówcy
2. Pełnej tolerancji dla jego emocji
3. Okazywaniu szacunku drugiej osobie

WAŻNE: W przypadku działań służących motywowaniu osób 50+ aktywne słuchanie jest podstawową kompetencją prowadzących działania wsparcia indywidualnego, bowiem bezpośrednio oddziałuje na nawiązywanie szczerego i bezpośredniego kontaktu.

WNIOSKI

Wnioski aplikacyjne dotyczące wdrażania działań wsparcia indywidualnego osób 50+, które mogą być traktowane jako zbiór wskazówek dla wszystkich pracujących z osobami dojrzałymi:

→ Pracujący z osobami dojrzałymi powinni być przygotowani do radzenia sobie z postawą bierności, malkontentstwa oraz „wyczonej bezradności”.

→ Warto pamiętać, że osoby 50+ są szczególnie wrażliwe na świat wartości oraz norm społecznych – chętnie o nim opowiadają, ale oczekują również poszanowania ich światopoglądu oraz akceptacji.

→ Osoby dojrzałe kierują się w swoim życiu inną perspektywą czasową niż osoby młodsze.

→ Proces indywidualnego wsparcia należy zacząć od przedstawienia celu oraz przebiegu spotkań.

→ Na pierwsze spotkanie rekrutacyjne osoby zainteresowane mogą zechcieć przyjść z osobami towarzyszącymi.

→ Należy szczególnie zadbać o poufność przekazywanych przez uczestników informacji (często są to dane wrażliwe, osobiste, intymne, szczególnie ważne dla rozmówców).

→ Osoby 50+ i starsze mogą potrzebować więcej czasu na nawiązanie kontaktu oraz wejście w relację z nieznaną osobą.

→ Należy spodziewać się silnych emocji podczas osobistych wypowiedzi uczestników.

→ W przypadku kiedy uczestnicy przekraczają granice, łamią ustalenia bądź zachowują się niestosownie powinni otrzymać stosowaną informację zwrotną – ta grupa użytkowników szczególnie ceni sobie bezpośredniość oraz szczerość.

→ Podczas wdrażania działań wsparcia indywidualnego warto zorganizować większą liczbę spotkań indywidualnych, np. dla chętnych osób.

→ Należy pamiętać o szczególnej elastyczności w zakresie dopasowania stylu komunikacyjnego do uczestników.